

QUEER FANZINE

NUMMER 17 MRT '97

KOST TWEE VIJFENTWINTIG

PATS REDACTIE

DE PATS IS EEN ONAFHANKELIJK FANZINE VOOR POTTEN, FLIKKERS EN ANDERE QUEERS. HET VERSCHIJNT IEDER KWARTAAL EN WEL IN MAART, JUNI, SEPTEMBER EN DECEMBER. PRIJS PER NUMMER IS f 2,25 - WIL JE EEN ABO? MAAK DAN NEGEN GULDEN (OF MEER) OVER OP GIRO 737473 T.N.V. PATS IN UTRECHT EN JE KRIJGT DAN EEN JAAR LANG DE PATS TOEGESTUURD. DE PATS IS OOK IN DE LOSSE VERKOOP VERKRIJGBAAR BIJ ONDER ANDERE:

VROLIJK - PALEISSTRAAT 135, AMSTERDAM
HET FORT VAN SJAOK - JODENBREESTRAAT 24, AMSTERDAM
PHOENIX - 1e PYNACKERSTRAAT 138, ROTTERDAM
ACU/SCHISM - VOORSTRAAT 71, UTRECHT
DE ROOIE RAT - OUDEGRACHT 65, UTRECHT
ROSA - GROTE MARKT 30 A, GRONINGEN
MANIFEST - HOOGLANDSEKERKGRACHT 4, LEIDEN
ASSATA - 2e WALSTRAAT 21, NIJMEGEN
INFOWINKEL ARNHEM - WIELAKKERSTRAAT 20, ARNHEM
BOEKENNEL - GROTE BERG 11, EINDHOVEN
DE REL - HERTOOGSTRAAT 2, EINDHOVEN (1e zaterdag v.d. maand)
DE RODE HOND - BUITENOM 215A, DEN HAAG

VERKOOP IN BELGIË

VIA PATRIEK OF MARLEEN (ANTWERPEN) 031231-1584

PRIJSVERHOOGING

IN VERBAND MET DE GESTEGEN KOSTEN VAN HET VERZENDEN VAN DE PATS PLUS DE STIJGING VAN DE PAPIERPRIJS WORDT DE PATS EEN KWARTJE DUURDER - EEN ABO VOOR EEN JAAR PATS GAAT VANAF NU NEGEN GULDEN KOSTEN EN IN DE LOSSE VERKOOP WORDT DE PATS TWEE GULDEN VIJFENTWINTIG

SCHRIJVEN NAAR (EN VOOR) DE PATS?
BIJDRAGE VOOR DE AGENDA? STUUR HET OP NAAR
PATS POSTBUS 19052 3501 DB UTRECHT

QUEER PICKNICK!

Om precies te zijn op 27 Juni 1992 verscheen het nul-nummer van de Pats. Tijdens deze Roze Zaterdag in Zoetermeer werd er een alternatief potten en flikkerfeest met optredens en info georganiseerd waarbij het gratis nul nummer van de Pats werd uitgedeeld.

In december van dat jaar werd Pats nummer 1 gemaakt en toegestuurd naar de abonnee's van het eerste uur. Sindsdien verschijnt de Pats ieder kwartaal. Met het Juninummer in het vooruitzicht zijn we alweer toe aan Pats 18, en daarmee het vijf jarig bestaan. Om dit niet zomaar voorbij te laten gaan organiseren we op 31 mei a.s. een **QUEER PICKNICK** in Utrecht. Voor deze dag zoeken we nog mensen die belangeloos een bijdrage hieraan willen geven in de vorm van optreden, muziek, dans etc.. Bel hiervoor 030-2328538 Christine of Frank. Kom dus 31 mei naar Utrecht enwel naar de muziektent in het park Lepelenburg. De bedoeling is dat iedereen zelf wat eten en/of drinken meeneemt. Voor koffie en thee wordt gezorgd.

BE THERE, BE QUEER!

ROZE LENTE

In mei en Juni 1997 hangt er over Utrecht een roze gloed. Dit vanwege een twee maanden durend festival onder de naam Roze Lente waarin de diversiteit van homoseksualiteit zichtbaar(der) gemaakt gaat worden aan de Utrechtenaren.

In het kader hiervan gaat onder de noemer Internationale Solidariteit-Stedenbanden op zondagmiddag 25 mei a.s. een Talkshow/Expositie, ofwel TalkExpoShow plaats vinden. Van 12.30 uur staan de deuren van centrum Cunera in Utrecht open voor iedereen die wilgenieten van de nationale bijzonderheden van Tjechië en Nicaragua. Utrecht heeft sinds jaren vriendschapsbanden met de steden Leon in Nicaragua en Brno in Tjechië. Hoe is het daar gesteld met de rechten van homoseksuelen? Welke lesbi/homogroepen zijn er actief? Hoe kunnen we lesbo's en homo's daar ondersteunen? Deze en andere vragen komen aan de orde tijdens de TalkExpoShow in centrum Cunera, Nieuwegracht 32 in Utrecht. De inkom is 10 gulden. Dit is slechts een van de activiteiten die er tijdens de Roze Lente zullen plaatsvinden in Utrecht.

Wil je meer info bel dan 030-2865999.

MAMA, WAT IS DIT ?

BLURRB.

MOORD VERJAART NIET

Sinds het begin van de gijzelingsactie in de Japanse ambassade in Lima zijn er enkele so-lidariteitsacties op gang gekomen in Westerse landen als Nederland. De gelederen der beroepsmatige solidaristen zijn echter drastisch uitgedund en een enkele overgebleven Mohikaan beklagt zich over de geringe belangstelling voor, of zelfs uitgesproken terughoudendheid tegenover de Peruaanse guerrillabeweging MRTA. Maar wat weten we eigenlijk over de MRTA? Een paar jaar geleden verzamelde ik een tijd lang informatie over de maoïstische guerrilla "Sendero Luminoso" (Lichtend Pad), wat resulteerde in een lang artikel in het blad NN. Tijdens dit onderzoek vond ik ook materiaal over de MRTA, wat ik destijds niet in mijn artikel gebruikte. Via een Canadese anarchist ontving ik een aantal artikelen, die hem op zijn beurt waren toegezonden door de MHOL, de Movimiento Homosexual de Lima, bij mijn weten de enige homo-organisatie die Peru rijk is. Deze artikelen gaan onder andere over moorden op homo's in Peru, gepleegd in 1989. De tamelijk systematische vervolging van homo's door het Lichtend Pad, met name in de door haar "bevrijde" gebieden, veronderstel ik als bekend. De artikelen, afkomstig uit kranten en homo-bladen uit verschillende landen, maken echter ook gewag van een kleinschaliger maar even dodelijke campagne, uitgevoerd door de MRTA. Volgens de leider van de MRTA, Victor Polay, vormen homo's een bedreiging voor de samenleving. In 1989 verklaarde de MRTA dat ze een moraliseringsoffensief zou beginnen tegen homo's,

drugsverslaafden en "gewone criminelen". In Tarapoto (San Martin) werden in de loop van dat jaar verschillende mensen, waaronder homo's en drugsverslaafden, het slachtoffer van moordaanslagen door de MRTA - een enkele keer lieten de guerrilleros een bericht achter met als inhoud: "Zo sterven junkies, zakkenrollers en verklikkers." Dergelijke acties, uitgevoerd door een beweging die zich destijds militair gezien in het defensief bevond, doen me vooral denken aan de zogenaamde sociale zuiveringen die in meer Latijns-Amerikaanse landen-plaatvinden. Voor de kleine straatdiefjes, junkies en flikkers zal het natuurlijk worst zijn of ze worden neergeschoten door fascistoïde smerissen, door middenstanders betaalde knokploegen of linkse guerrillastrijders. Een kogel is een kogel, dood is dood en de daders gaan meestal vrijuit. Vermoedelijk zaten de MRTA-strijders ook niet gevangen wanneer ze zich tot dit soort moraliserende acties hadden beperkt. Opvallend is verder dat deze acties min of meer samenvielen met een regeringsdebat over de bestrijding van AIDS - er werd gepleit voor een verplichte test voor mensen uit de zogenaamde risicogroepen. En in dezelfde periode werden in zo'n tien maanden tijd circa zestig travestieten vermoord. Dit alles speelde zich af tegen de achtergrond van een zware economische depressie. Uit interviews met mensen in door Lichtend Pad gecontroleerde gebieden blijkt dat de plaatselijke bevolking verheugd reageerde op de manier waarop homo's werden opgeruimd. Zoals andere Latijns Amerikaanse landen heeft Peru een (door de Westerse kolonisatoren geïmporteerde) extreem homo-vijandige cultuur. Bij leninistische groepen sluit dit aan op een al even homovijandige traditie. Lichtend Pad haalt het anti ho-

moseksuele gedachtengood uit het China van Mao Tse Toeng, de MRTA put uit het macho-socialisme van Fidel Castro en Che Guevara. De laatste sloten Cubaanse homo's op in zogenaamde heropvoedingskampen, waar zij jarenlang dwangarbeid verrichtten. Van eerdere gelegenheden waarbij ik dit soort zaken ter discussie stelde, herinner ik me twee verschillende reacties van het Westerse solidariteitsvolk. De eerste komt er op neer dat wij, als dekadente inwoners van het imperialistische Westen, ons geen moreel oordeel over de Peruaanse cultuur kunnen veroorloven. Dit doet me denken aan het cultuurrelativisme zoals dit ook opgeld doet in bijvoorbeeld uiterst rechtse intellectuele kringen in Duitsland. Daarbij moet ik er nog eens op wijzen dat de Peruaanse homovijandige cultuur niet van Indiaanse maar van Europese oorsprong is. Een andere standaardreactie van de verstokte solidaristen houdt in dat dit soort verhalen zouden berusten op desinformatiecampagnes van veiligheidsdiensten als de CIA. Groeperingen als de MRTA steunen echter niet op een paar linkse splinters in het Westen, maar moeten het hebben van de plaatselijke bevolking. En in die bevolking bevinden zich brede lagen die dit soort acties met gejuich begroeten. Het lijkt me nogal onwaarschijnlijk dat de Peruaanse of Amerikaanse veiligheidsdiensten flikkers afschieten en dat vervolgens linkse groepen in de schoenen schuiven om ons in Nederland er van te weerhoden bij het Peruaanse consulaat te demonstreren voor de vrijlating van politieke gevangenen. Kortom: ik zie vooralsnog geen reden om solidair te zijn met groepen als Lichtend Pad of MRTA. Ik beoordeel dit soort groepen vooral op hun daden in heden en verleden, en moord verjaart niet.

Sandra

SCHILDERIJ ST. SEBASTIAN: I. TRÉBOIT/FOTO HILDA WEGEN

POTTEN EN FLIKKERSTRIJD VOORBIJ!

Anno 1997 klinkt potten en flikkerstrijd heel anders dan pakweg 10 of 20 jaar geleden. Het lijkt voor veel jonge Nederlandse potten en flikkers, homo's en lesbo's, een gevoerde strijd. Iets van een andere generatie lesbo's en homo's.

Nu is het indelen naar generaties nogal moeizaam. Zeker nu het lijkt alsof generaties zich steeds sneller na elkaar opvolgen. Generatie X, patat en achterbankgeneratie, cybergeneratie..... Betrekken we de generatie term op lesbo's en homo's zouden we een snelle opeenvolgende indeling kunnen maken in jaren zestig-, zeventig-, tachtig- en negentig generatie. Werd de homo-identiteit ontdekt in de jaren zestig, in de jaren zeventig werd het cult en in de jaren tachtig een strijd. En de jaren negentig?

De jongeren van nu kiezen voor zich zelf en niet meer voor het groepsideaal. En dat geldt ook voor de jonge lesbo's en homo's. De generatie voor hen heeft nog - al was idealisme al enigszins verbleekt - nog een slag van de molen mee gekregen. Toen zij de eerste schreden op het homoseksuele pad zetten, had de homobeweging nog een strijdbare uitstraling. Vooral door Aids was de strijd weer opportuun en actueel. In de jaren negentig moet je bij veel jongeren niet meer met de term potten en flikkerstrijd aankomen. Lesbo- of homo-zijn levert nog altijd problemen op maar de groepsidentificatie rond minderheden en de daarmee verbonden onderlinge solidariteit

is voorbij. Het verschil tussen de vroegere generaties lesbo's en homo's en die van de jaren negentig komt duidelijk tot uiting in de wijze waarop zij hun homoseksualiteit zien en vormgeven. Zo was zelfbenoeming in de jaren tachtig een must. Van slachtoffer rol kwam men door de bewustwording en emancipatie processen tot potten en flikkertrots -Pride. Men was uit de kast en men zou het weten ook! Wie zich niet wilde benoemen zat nog in de kast en durfde niet voor iets te staan. Het politieke karakter van toen veroordeelde die houding als weinig solidair: het hielp de beweging immers niet vooruit. Solidariteit heeft in de jaren negentig plaats moeten maken voor individualiteit. Ook woorden als bevrijding en emancipatie hebben aan kracht en inhoud veel verloren. De kloof tussen de 'oudere' generaties, voor wie deze woorden nog steeds een sterke impact hebben vanuit hun persoonlijke ontwikkeling en emancipatie, en de jongste generatie is groot. In ieder geval groter dan die tussen de generaties dertigers en veertigers. De coming out van de jongste generatie is veelal minder gecompliceerd verlopen en bepaald, mede ook hun ongecompliceerde kijk op homoseksualiteit. Hun homo identiteit is niet alleen een definitie van hun seksualiteit maar een optelsom van allerlei levenservaringen. Dit geldt dan vooral voor jongeren die opgroeien in meer tolerante stedelijke gebieden. Groei je op in een meer geïsoleerde en homo-vijandige omgeving hoe harder je jezelf moet uitleggen en definiëren waarbij de seksualiteit veel meer onder druk komt te staan. Toch valt niet te ontkennen dat jonge (witte) lesbo of homo zijn in de jaren negentig in Nederland een stuk ongecompliceerder is geworden. Dat daarbij potten en flikkerstrijd niet zo tot de verbeelding spreekt is een bijna logisch

gevolg. De 'eigen strijd' heeft men immers ook niet zozeer beleefd. Is er dan helemaal geen sprake meer van een vorm van onderlinge solidariteit en gaat men verder als flexibel individu door het lesbo- en homo-leven?

Nee, net als vroeger bestaat bij jongeren behoefte aan erkenning bij leeftijdgenoten en zoeken zij vooral elkaar op. Ze laten zich hierbij echter niet leiden door een allesbeheersende groepsidentiteit en evenmin voelen zij zich aangetrokken tot het almaar groeiende en bloeiende verenigingsleven onder homoseksuele vlag. De explosieve groei van dat laatste is vooral te danken aan de grote groep ouder wordende lesbo's en homo's die hun hoogtijdagen beleefden in de woelige jaren zestig, zeventig en tachtig. Zij zijn op zoek naar geborgenheid en gezamenlijkheid met een uitgesproken gemeenschappelijke ervaring. En juist die ervaring delen de jongeren niet zo sterk. Zij hebben tot tegenstelling tot hun voorgaande generaties niet voor de homoseksuele zaak op de barricaden hoeven te staan waardoor zij het ook niet als een collectieve zaak ervaren al plukken zij wel de vruchten ervan. Voor hun is homoseksualiteit niet onlosmakelijk verbonden met een strijd. En juist daardoor is het begrijpelijk dat zij het nut niet zien om homoseksualiteit te problematiseren of er in minder beladen woorden 'een punt van te maken'. Voor de generatie na de jaren tachtig is het moeilijk zich een voorstelling te maken hoe lesbo's en homo's pas nog enkele decennia's geleden gebukt gingen onder hun grote geheim en hoe overweldigend uitzinnig, sexy de jaren van de bevrijding waren. Voor hun is potten en flikkerstrijd voorbij.

Potten en flikkerstrijd is dan ook niet meer verbonden aan het simpele feit dat men pot of flikker is maar of men kiest om zich strijdbaar politiek en idealistisch te manifesteren en in te zetten. In die zin een persoonlijke keuze. Heel jaar negentig dus. Voor wie dat doet wordt al snel zichtbaar dat er weinig reden is te doen alsof potten en flikkerstrijd overbodig is. Zeker als je daarbij kijkt naar de situatie voor potten en flikkers in andere landen. Globalisering, toch ook een echt 'nineties' begrip. Maar dat je niet ver van huis hoeft te gaan kan al snel blijken als je te maken krijgt met de 'homo-haat' van de straat of de homo-phobe opstelling uit je naaste omgeving. Over voorbeelden van dit alles kun je vaak genoeg lezen in de Pats.

Dat het leven voor jongere lesbo's en homo's in Nederland een stuk ongecompliceerder is geworden waar het betreft hun homo seksualiteit is alleen maar toe te juichen. Maar om daarmee te veronderstellen dat potten en flikkerstrijd dus overbodig is geworden is een verkeerde en onterechte conclusie. De dagelijkse praktijken van discriminatie, onrecht, geweld en doodslag spreken boekdelen. Het is net zoiets als te veronderstellen dat met de komst van de bio-bak milieuactivisme overbodig is geworden.

Oscar

(met dank aan Homologie)

VAN RELLEN TOT PARADE EEN TERUGBLIK OP ROZE DEMO'S

Min of meer aansluitend op het artikel potten en flikkerstrijd voorbij kun je in deze en de volgende Patsen lezen over allerlei roze demo's die er pak weg de afgelopen 20 jaar geleden hebben plaats gevonden. De nadruk ligt hierbij vooral op de Roze Zaterdag en de ontwikkeling die deze heeft door-gemaakt.

Van Rellen tot Parade.....

De ontwikkeling zoals die te zien is bij de verschillende generaties in het artikel over potten en flikkerstrijd is ook terug te zien in de veranderingen die plaatsvonden rond de akties en 'roze zaterdagen' in het verleden tot anno nu. We hebben bij het stand komen van dit overzicht onder meer dankbaar gebruik gemaakt van de opgeslagen informatie in het Homo-dok en de SEK, voormalig landelijk COC blad. We hopen dat deze korte serie over de demo's en manifestaties rond de Internationale Homo Solidariteitsdag in juni een, zij het onvolledig, overzicht geeft van potten en flikkerstrijd zoals die de afgelopen twee decennia in Nederland is gevoerd. **Veel leesplezier!**

HET BEGIN

Weinig kroegen zijn wereldberoemd geworden. Stonewall Inn aan Christopher Street in New York kreeg die beroemdheid wel omdat daar in de nacht van 28 op 29 juni 1969 potten en flik-

kers terug sloegen. Potten en flikkerstrijd avant le lettre. Zij waren jaren gepest, getreiterd en opgejaagd door de autoriteiten. Die pesterijen betroffen evenwel niet de welgestelde homoparen met een penthouse of lieve verpleegsters met een hetero-uiteerlijk die min of meer tevreden en verstopt in een heterowereld leefden. Nee, het betrof de leerjongens en de motorpotten, de travo's en de transseksuelen, de Latino's en de zwarten. De daklozen, de nichten en de hoeren; het uitschot, mensen die niet veel te verliezen hadden. Ze hadden weinig tot geen geld en de Stonewall Inn was een goedkope thuishaven. Niet dat het nou zo'n toffe kroeg was. Hij was in handen van de maffia die geregeld geld afdroegen aan de politie. Zo af en toe een razzia hield de maffia aan het betalen. Ook in de nacht van 28 op 29 juni was het weer eens tijd voor de zoveelste razzia. Gewelddadig als altijd veegde zij de Stonewall Inn schoon. Zoals gewoonlijk zouden er mensen worden gearresteerd en worden afgevoerd. Maar deze keer niet. Eenmaal buiten op straat gegooid pakte men stenen, parkeermeters, handtasjes en alles wat verder nog los en vast zat op en gooide het naar de politie. Zij sloegen op de vlucht. Jarenlange opgekropte woede kwam eindelijk vrij naar buiten. In de dagen na de veldslag werd het Gay Liberation - Front, en door de vrouwen Lavender Menace opgericht. Hoewel er ook al in die eerste dagen ruzies waren, sommige homoseksuelen vonden dat die hippies, zwarten en perversen veel te ver waren gegaan, gaat sinds die juni in 1969 elk jaar een groot deel van alle Amerikaanse homo's en lesbo's door de straten en noemt dit Gay Pride.

REACTIE IN N.L.

In Nederland werd gay van Gay-Pride vertaald met vrolijk en was men niet onder de indruk van de Amerikaanse optochten. Het toenmalige COC zeker niet. In de Volkskrant van 26 juni 1971 sprak Ko Sterken, lid van het landelijk bestuur; 'Dit zijn manifestaties die geen inhoud hebben. Door zo een confrontatie met homofielen ben je separatistisch bezig en dat wil het COC juist niet'. Het COC was voor integratie en meende dat een homoseksueel gedragspatroon slechts een onbelangrijk aspect was van iemands persoonlijkheid. Homoseksuelen waren helemaal geen aparte groep, ze waren precies hetzelfde als heteroseksuelen en verdienen dus dezelfde rechten en geen discriminatie. Het openlijk etaleren en benadrukken van iemands seksuele geaardheid zou de zaak geen goed. Zeker tegen de achtergrond van die tijd, de woelige jaren zeventig, waar welhaast iedere minderheidsgroep zichzelf bevrijdde, een contra-revolutionair en behoudend en kortzichtig standpunt van het COC. Er kwam dan ook geen direct vervolg op de gebeurtenissen in New York. De toenmalige nieuwe generatie homo's en lesbo's zette zich dan ook af tegen deze non-reactie van het COC. Ongezouten kritiek op deze houding kwam van de Nijmeegse Rooie Flikkers, de Paarse September, het Amsterdamse flikkerfront en van de vrouwen groepen binnen het COC zelf. Deze laatste zagen de lesbische bevrijdingsstrijd in het verlengde van de vrouwenstrijd en benadrukten dat zij trots waren op hun anders-zijn, als vrouw en als lesbo. Potten en flikkers demonstreerden in de binnensteden van Nijmegen, Leeuwarden en Amsterdam voor erkenning van de homosek-

suele Nazi-doden, tegen katholieke homofoben en tegen hetero-terreur. Maar het was nog wachtten tot **25 juni 1977** dat de eerste grote en spontane homodemonstratie plaatsvond in Nederland. Op initiatief van Lesbian Nation werd er een demonstratie georganiseerd tegen Anita Bryant die een ware heksenjacht had ontketend tegen homoseksuelen in de VS. van Amerika. Tussen de 2000 en 3000 deelnemers liepen door het centrum van Amsterdam. Er werden pamfletten uitgedeeld aan de omstanders. De maandag erop hadden de meeste grote dagbladen een foto met verklarend onderschrift. Hervormd Nederland, DeNieuwe Linie en de Groene Amsterdammer schreven over de demonstratie. Het NOS Journaal had het laten afweten, alleen VARA'S dingen van dedag gaf een impressie. Radio Moskou meldde dat in Nederland gedemonstreerd werd tegen Amerika's schendingen van de rechten van ongehuwden.

INTERNATIONALE HOMOBEVRIJDINGS- EN SOLIDARITEITSDAG

Op 24 juni **1978** was er een grote demonstratie tegen onderdrukking van homoseksuelen, voor Internationale Solidariteit met vervolgde en onderdrukte homoseksuele mannen en vrouwen met de nadruk op Nederland zelf en werd er solidariteit gevraagd van de Vrouwenbeweging met lesbische vrouwen. De organisatie was in handen van Organisatiegroep Homobevrijding een bundeling van diverse groepen. De Waarheid schreef over de demo: 'Vanaf het Frederiks plein vertrok de demonstratie met zo'n 1000 mannen en vrouwen die onderweg aangroeide tot 3000. Vele homoseksuele moesten eerst moed verzamelen en wachtten

**Demonstreer tegen
de heksenjacht
op homoseksuelen
in Amerika!**

**zaterdag 25 juni 2 uur
vertrek v.a. het Amstelveeld,
eindmanifestatie op het
Leidseplein met toespraak
en "Lesbiafonia"!**

EDERLAANDE
60e INTEGRATIE
HOMOSEKSUELEN

BOVEN-AFFICHE 77 ONDER DEMO '78
RECHTS DEMO '79

LEVE ONZELF
/ E C H E T E R O N O R M !!
J K B E N P O T , L O O K

TEGEN
O O O
HOMOSEKSUELEN

LESBISCHE MEIDEN
VOTEGEN HUWELIJK
VROUWEN "LEVENSLANG" ITET

HOMOBEEVRUDING
NATIONALE SOLIDARIT

langs de route om te zien of er genoeg mensen zouden meelopen. Demonstreren tegen onderdrukking van homoseksuelen betekent voor hen dat zij er openlijk vooruit moeten komen en hun angst voor de mogelijke gevolgen moeten overwinnen. Verheugend was te zien dat deze keer meer homoseksuelen van buiten Amsterdam meeliepen. Niet vergeten mag worden dat slechts een klein deel van de homoseksuelen in Nederland (en dat zijn er honderdduizenden) mee kunnen lopen. Na afloop was er in het Vondelpark een manifestatie met toespraken, muziek en cabaret. Namens de organisatiegroep werd gezegd dat er talloze voorbeelden te geven zijn van discriminatie en onderdrukking in binnen- en buitenland en dat iedere demonstrant haar of zijn ervaringen hieraan kan toevoegen, want door die eigen ervaringen zijn homoseksuele vrouwen en mannen solidair en komen zij in beweging. 's Avonds werd de homobevrijdingsdag afgesloten met een groot feest in alle zalen van het COC.'

Het jaar daarop, 30 juni 1979, kreeg de homobevrijdingsdag een vervolg in wederom Amsterdam met een goed georganiseerde Internationale Homo-solidariteit en -bevrijdingsdag ter herdenking van de Stonewall-rellen. Andere belangrijke punten waren voor toekenning van asielrecht aan gevluchte homoseksuelen, tegen misbruik van APV's om homo's te intimideren, tegen politie registratie van homoseksualiteit en voor Internationale Homosolidariteit. De demonstratie werd georganiseerd door het Roze front (o.a. COC vrouwen, Rooie Flikkers, Flikkerfront, COC, Homostudies en diverse homogroepen en personen binnen de PSP, PPR, PvdA en CPN). Meer dan vijfduizend flikkers en potten marcheerden door de straten van Amsterdam.

'Een trambestuurder werd al deze bezielende bevrijding en emancipatiedrang te machtig. Hij reed op de demonstratie in en enkele spandoeken werden hierdoor verscheurd. De politie maakte weliswaar proces verbaal op maar mocht het Roze Front nog willen protesteren: tramlijn 9, nummer 666 om 15.45 in de Reguliersdwarsstraat. Een veertigtal flikkers had de avond van te voren al gedemonstreerd bij de Iraanse ambassade in de vorm van een picketline. Dit tegen de barbaarse homomoorden in Iran. Door de organiserende mannen en vrouwen was gestreefd naar een zoveel mogelijke verdeling in optredens van mannen en vrouwen. Iets wat maar gedeeltelijk gelukt is. Op het laatste moment lieten veel vrouwengroepen het afweten. Vakantie was een reden plus het feit dat veel vrouwen niet voor een gemengd gezelschap wilden optreden. Naast het organiseren van de demonstratie en manifestatie heeft het Roze Front ook haar eerste officiële daad verricht. Zij schreef een protestbrief aan de KRO naar aanleiding van het ontslag van Peter de Bie die een homobijsdrage had geleverd aan het programma Nachtspiegel. De tweede officiële daad was een brief schrijven aan staatssecretaris Haars om erkenning te vragen voor homoseksuelen als vluchtelingen.'

Ook in Roermond schijnt dat jaar, 1979, een demonstratie geweest te zijn die voorbij trok aan het bisschoppelijk paleis van mgr. Gijzen. Deze toenmalige aartsconservatief Limburgse bisschop stond bekend om zijn homovijandige uitspraken en denkbeelden. Ook in Antwerpen was er dat jaar een homo-demonstratie. In 1980 was er weer een gelijksoortige demonstratie in Amsterdam waarbij weer duizenden potten en flikkers meeliepen.

'De samenwerkende groepen en personen hadden zich op tien leuzen kunnen vinden over o.a. registratie, vluchtelingen, heterodwang en mensenrechten. Maar in plaats van deze hoorde men veelvoudig de door een groepje strijdlustige vrouwen gescandeerde leuzen 'Condoom onder stroom' en 'Hetero onder de metro'. s Morgens was er bij het monument op de Dam een krans gelegd ter nagedachtenis aan alle vrouwen en mannen die ooit vervolgd zijn geweest voor hun homoseksualiteit. Dit omdat op 4 mei veel kransen van homoseksuele organisaties zijn geweigerd of vernield werden. In het Roze Front werkten dit keer veel verschillende organisatie met elkaar; COC, COC vrouwen, CPN, Elfjeskollektief/HIG, Frysk Flikkerfront, Gelders Lesbisch Front, Groep 7152, Ligo de Sameksa maj Geesperantis-toij, PANN, PPR-, PSP- en PvdA homogroepen, Roze Driehoek, Stichting Homomonument, Stichting Vrije Relatierechten, VERA en VVD homo groep. Binnen het Roze Front was er vooral kritiek geweest op de PvdA homogroep die in 1979 nauwelijks hadden meegeholpen bij de organisatie maar wel met een partij-vlaggen-zee aan de demonstratie hadden deelgenomen. Ook dit jaar had men het weer te druk met allerhande partijzaken. De discussie over al dan niet vlaggen werd steeds maar weer uitgesteld. Tot dat het persbericht uitlekte dat een aantal VVD-kamerleden zouden meelopen dit jaar. Tijdens een felle discussie die oplaaide over partijprofilering werd besloten dat iedere partij al dan niet de vrijheid heeft of als naar partij naar buiten te treden. Op de achtergrond speelt de wederzijdse angst voor het naar zich toetrekken van invloed van partijen en het publicitaire en politieke munt slaan uit de demonstratie.'

DAT GAAT NAAR DEN BOSCH TOE

In 1981 werd het nu eens niet Amsterdam maar Den Bosch. 'Het beleg van Den Bosch' heette deze dag die vooraf werd gegaan door een (Roze) week van activiteiten en een studiedag aan de universiteit van Utrecht om de belangrijkste punten van de homobeweging uit te diepen. Roze Karavanen vertrokken vanuit de vier windstreken door Nederland voorzien van tentoonstellingen, theater, speelfilms en informatie en propagandamateriaal zoals stickers, buttons en lambda-speldjes. Op de dag zelf was er een demonstratie gevolgd door een manifestatie en 's avonds een groot vrouwen- en gemengd feest. Met de keuze van Den Bosch was een einde gemaakt met de vanzelfsprekendheid van een grote landelijke demonstratie in juni (rond Stonewall datum) in Amsterdam. Men koos om ieder jaar een demonstratie en manifestatie (toen nog internationale homobevrijdings- en solidariteitdag) te houden in een wisselende stad in Nederland. Zo zou men mensen in het hele land bereiken en confronteren in plaats om te kiezen voor het als meer open en tolerante beschouwde Amsterdam. Ook de homo's en lesbo's in de provincie(steden) wilden delen in de bevrijding van homoseksualiteit. Deze welbewuste keuze had consequenties zoals het jaar erna in Amersfoort duidelijk zou blijken. Maar nu eerst Den Bosch.

'Voorafgaande aan de grote demonstratie in Den Bosch waren er tijdens de voorafgaande Roze Week nog twee andere belangrijke gebeurtenissen. De landelijke studiedag in Utrecht en de demonstratie langs zes ambassades in Den Haag.

BOVEN DEN BOSCH '81/MIDDEN DEMO '80/ONDER DEN BOSCH '81

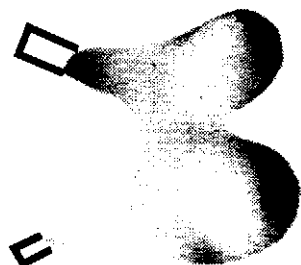
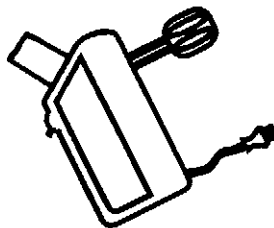
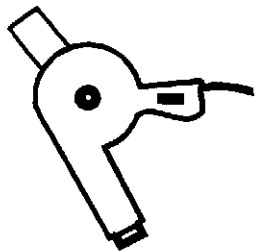
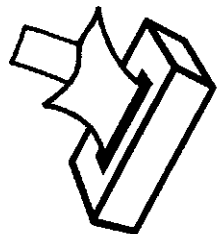

MAAK JE EIGEN PATSPOPJE

GEORGE IS HARD TOE AAN EEN NIEUW IMAGO
GOOI GEORGE EENS IN DE GENDERMETAMORFOSE
KNIP EN PLAK ALLES OP KARTON EN KLEUR IN
KLEED GEORGE AAN EN SPEEL MET HEM-VEEL PLEZIER!

FOTO'S AMERSFOORT '82

In Utrecht werden de tentoonstellingspanelen met eieren bekogeld. Maar ernstiger van aard was het flikkertje en potje pesten' in Den Bosch door opgeschoten pubers tijdens de jaarlijkse homobevrijdings en solidariteitsdag. Dit gebeurde voor het Casino waar 's avonds de feesten plaatsvonden. Nu was het schelden nog niet zo de steen des aanstoets als wel de ouders die deze potenrammertjes in spe aanmoedigden vanaf de kant. Ook 's middags op de Markt waren er sterke staaltjes van homo-aversie. Gelukkig kwam het daarbij net niet tot een handgemeen. Enerzijds was dat te danken aan de beheersing van de demonstrerende potten en flikkers; anderzijds was er de politie. De optocht door de stad was daarentegen een blijde gebeurtenis. Het was hartverwarmend. Ook de feesten zelf, 's avonds, waren zeer geslaagd. De voor een deel dezelfde jongens die al op de Markt zorgden voor de nodige homo-aversie stonden 's avonds weer met zo'n 150 mensen bij het Casino waar de feesten waren. Er was ook politie. Ongeveer 30 flikkers en potten stonden tegenover en omringd door deze groep. Mensen werden uitgescholden en er werd gedreigd met in elkaar rammen. Fedia Jacobs meld hierover: Ik raakte in gesprek met een jongen van ongeveer 15 jaar. Ik werd daarbij omgeven door een stuk of 10 van zijn vriendjes. Een jongetje van 12 had het vooral afgezien op mijn flanken. Hij stompte en duwde tegen me aan onder het krijten van raak me niet aan. Hetzelfde jongetje wees me er voortdurend op dat ik hem wilde aftrekken, ondanks mijn verzekering dat ik hem veel te klein vond en onaantrekkelijk. Mijn 'gespreks-partner' dreigde me in mekaar te slaan wanneer ik het stompemde opdondertje zou aanraken. Ik vroeg hem waarom hij bang was voor homo's. Ik ben hele

maal niet bang' riep hij met zijn joelende vriendjes op de achtergrond. Ik ben normaal en jij niet, en dat kan ik bewijzen door jou in elkaar te slaan'. Hij gaf wel toe dit liever niet alleen te doen maar met een groepje. Ik had me steeds weten te beheersen tot dat ik geconfronteerd werd met een stuk erfenis. De jongen vroeg me of ik Joods was. 'Ook dat nog' antwoordde ik. Onmiddellijk begon iedereen te joelen 'Joodje, Mietje, Joodje, Mietje'. Ik probeerde me in te voelen hoe het in de tweede wereldoorlog (die ik zelf niet meemaakte, al verloren mijn ouders een groot deel van hun familie) geweest moet zijn. Mijn bloed begon te kolken. Ik liep naar de leider en sommeerde hem mee te komen. Hij stroopte zijn mouwen op. Ik zei hem dat ik niet wilde vechten maar hem onder vier ogen wilde spreken. Hij weigerde. Ik voelde dat ik de strijd in de voorste frontlinie even niet meer aankon. Ik liep naar de toeschouwers die het gebeuren op een afstand volgden en vroeg ze waarom ze daar stonden. Enkele zeiden dat ze op een vechtpartij wachtten, ze amuseerden zich kostelijk.'

AMERSFOORT RELLENSCHOPPERIJ EN HOMOHAAT

De internationale homobevrijdings- en solidariteitsdag 1982 in Amersfoort stond in het teken van relleenschopperij en homohaar. Van twee uur 's middags tot diep in de nacht waren groepen opgeschoten jongens bezig de zo'n vierduizend demonstrerende flikkers en potten het leven zuur te maken, waarbij het de taak van een steeds omvangrijker wordende politiemacht was het niet tot nog ernstigere ongeregelheden te laten komen.

De hele toestand getuigde van een enorme homofobie bij de Amersfoortse jongeren en een nog altijd zeer grote angst aan de kant van de demonstranten en later feestgangers om in elkaar geslagen te worden. De demonstratie zelf verliep nog rustig. Zo'n tweeduizend potten en flikkers liepen weer mee: ouders van homo-kinderen tot aan de dove potten en flikkers van "het roze gebaar". Een bonte menigte waarin het roze de boventoon voerde.

'Stak dat even schril af tegen de bevolking van Amersfoort die was uitgelopen om ons te bekijken. Niet zozeer het winkelende publiek dat de demonstratie met open mond of met een lach gadesloeg, nee, eerder de die in bruine corduroy broeken en zwarte lederen jassen gestoken knullen die de stoet op hun brommertjes al scheldend achterna reden om zich alvast op te naaien voor wat later zou gebeuren. Aan het eind van de demonstratie arriveerde men met de grootste groep op het Onze Lieve Vrouwen Plein waar de manifestatie plaats zou vinden. De Pottenoptocht was al aangekomen en had wat later duidelijk zou worden al slag geleverd met jongeren die met eieren en stenen had gegooid. De geluidsinstallatie op het Plein was inmiddels al vernield zodat er geen optredens meer konden plaatsvinden. Een van de potten die hierbij aanwezig was en het probeerde te verhinderen getuigt: Ik heb geprobeerd te praten met een van de scheldende jongens, maar hij bleef herhalen dat ik een vieze lesbienne was, stonk, flink geneukt moest worden en vooral dood moest. Vervolgens werd ik op de grond gegooid en gooiden ze levende maden over me heen. Achter de ramen zatend de mensen die wonen rond het plein te lachen. Een vrouw kreeg een ui die over de huizen kwam aangezeld tegen haar hoofd en moest worden opgenomen in

een ziekenhuis.' Maar ook na aankomst van de grote groep demonstranten gingen de pesterijen en aanvallen gewoon door. Mensen werden de plomp ingeduwd en bedreigd. Projectielen vlogen door de lucht en spreekkoren werden aangeheven met "Homo's Dood". De inmiddels viereenhalf duizend potten en flikkers lieten dat niet over hun kant gaan en scandeerden "Homostad" en overstemde het "Homo's Dood" in ruime mate. Het grote podium was inmiddels beklommen door vele Roze Front en COC coryfeeën die middels megafoons de menigte tot kalnte en de homohater tot "oprotten" maanden. Uiteindelijk kon de manifestatie later die dag toch nog doorgang vinden. De politie had alle toegangswegen tot het O.L.V. Plein geblokkeerd. Er kon niemand meer in of uit. En zowaar wilde de stemming er ook nog inkomen'

De homobeweging greep de gebeurtenissen in Amersfoort aan om zich beter te mobiliseren en te organiseren. De Stichting Tiigertje werd opgericht om zelfverdedigingsopleidingen voor homo's te verzorgen. Een briefschrijver reageerde in SEK (toenmalig landelijk COC blad): Ik ben geen lid van het COC omdat ik dat tot nu toe niet zo nodig vond. Weet je een leuke baan, zeer vaste samenlevingsvriend, goed geïntrigeerd in de woonomgeving etc. etc., nou dan hoeft het allemaal niet zo. Nadat de gebeurtenissen van Amersfoort mij bekend werden ben ik ervan overtuigd dat we (ik) onszelf al die tijd belazerd hebben, ik ben nog steeds pisinijdig en ervaar het bijna als een persoonlijke belediging dat mede gevoelsgenoten bijna publiekelijk gemolesteerd worden'. Voor velen was de Nederlandse schijntolerantie jegens potten en flikkers weer eens bevestigd of zoals bij de briefschrijver niet langer te ontkennen.

FOTO'S LEIDEN DEMO EN MANIFESTATIE '83

FOTO'S NIJMEGEN '84/AFFICHES LEIDEN '83

Het jaar na Amersfoort, 1983, organiseerde men de homosolidariteitsdag in Leiden onder het thema 'Leiden in Lust'.

TUSSEN DROOM EN DAAD STAAN GEZIN EN STAAT

'Achter de spandoeken met de leuze "Tussen droom en daad staan gezin en staat" liepen zeventienduizend potten en flikkers op drie korte routes door de binnenstad van Leiden. De confrontatie met de Leidenaren stelde niet zoveel voor. Er waren weinig mensen op straat. De manifestatie had iets weg van een groot tuinfeest. De keuze van een park in plaats van plein voor de manifestatie bleek een goede van het Roze Aktiefront. De belangstelling voor het avondprogramma was veel groter dan de verwachte tweeduizend. In totaal vijftienduizend potten en flikkers waren die avond in Leiden gebleven voor het programma dat varieerde van de luid toegejuichte Mathilde Santing tot de weinig enthousiaste onthaalde Duitse punkgroep VEB Sehnsucht. Confrontatie dreigde nog wel even. In het begin van de nacht voor de ingang van de Stadsgehoorzaal stonden nogal wat mensen buiten vanwege de drukte en de hitte op het daar gehouden feest. Zij kregen agressieve reacties van omstanders en men kreeg het advies om weer naar binnen te gaan. Dit veroorzaakte een strategisch conflict binnen het Roze Front; Leden van de Roze Driehoek wilde de confrontatie binnen voortzetten. Hoe vervelend een enkel incident ook was voor de betrokkene - een vrouw werd de gracht ingeduwd - een jongen moest na een klap op zijn hoofd naar het ziekenhuis - vergeleken met Amersfoort is alles goed gegaan'.

SOLIDARITEIT

In Nijmegen vond onder de naam internationale solidariteitsdag de potten en flikkerdag plaats in 1984. Maar liefst achtduizend potten en flikkers namen deel. Nijmegen was uitgekozen door het Roze Front omdat er vorig jaar tijdens de vierdaagse homo-bar 'Het Bakkertje' door honderden jongeren werd belegerd en homo's werden bedreigd. Voorafgaand aan de solidariteitsdag werd Nijmegen bestookt met informatie over deze dag en werd de stad volgehangen met affiches. 'Zo, en hoe zit dat nu met Nijmegen', stond erop. Veel van deze affiches werden afgescheurd. Hoewel het weer vriendelijk was brak het enthousiasme bij de demonstranten niet echt door. Er werden weinig spandoeken meegevoerd, weinig leuzen werden er gescaandeerd en de gezelligheid bij dit soort homo- lesbische demonstraties ontbrak. Al in een vroeg stadium heeft het Roze Front de solidariteit met de strijd van homoseksuele vrouwen en mannen elders in de wereld gekozen als centraal thema voor dit jaar. Dit naar aanleiding van het door de International Association Lesbian/Gay Woman and Gay Men (IGA) uitgeroepen internationaal jaar van Potten en Flikkerstrijd. Ook werd besloten de aandacht te vestigen op de onderlinge solidariteit met groepen in Nederland die naast de strijd tegen homo- en lesbische onderdrukking nog moeten vechten tegen racisme en anti-semitisme. Op de Internationale Homosolidariteitsdag in Nijmegen werd door middel van toespraken en het culturele programma de aandacht voor dit thema opgeëist.

'Nelly Frijda (die regelmatig het programma Homonos presenteert) drong er bij de aanwezigen op aan om in Nederland op te komen voor de rechten

van Homoseksuele vrouwen en mannen in het buitenland. Waar was de Nederlandse homobeweging toen de Gay Bookshop in Londen door de politie werd leeggeplunderd' vroeg zij zich af. Het Roze Front had ook twee vertegenwoordigers van minderheidsgroepen in de gelegenheid gesteld te spreken. Tineke Sumter van de Surinaamse homo-organisatie verbond de strijd tegen het racisme met de strijd tegen de homo-onderdrukking. Vandaag zijn het de buitenlanders, morgen de homo's' waarschuwde zij. Jehoeda Sofer die actief is in de Internationale homobeweging maakte duidelijk dat de homobeweging in Nederland er niet om heen kan de aandacht te vestigen op de homoseksuelen die in het buitenland voor hun rechten strijden. Een greep uit het culturele programma: de Surinaamse pottenband Oema Soso, Unknown Gender een pottenrockband uit New York, Rosa King blueszangeres en de uit Engeland afkomstige cabaretgroep Bloolips. Ruim vierhonderd vrijwilligers/sters zijn door de organisatie ingezet om er voor te zorgen dat de dag vrijwel vlekkeloos verliep. Wat opviel dit jaar was het grote aantal vrouwen. De potten waren er in grote getale gekomen terwijl het aantal flikkers was afgenomen. Bij de voorbereiding van de Roze Zaterdag daarentegen waren slechts weinig vrouwen betrokken. Zowel het pottenoverleg van het Roze Front als het Roze Front zelf zal zich beraden op welke manier er meer vrouwen betrokken kunnen worden bij de organisatie. Het Roze Front zal ook nadenken over het demonstrenen als actiemiddel. Wanneer de Roze Zaterdag een andere opzet zal krijgen is dit misschien een stimulans voor vrouwen en mannen om volgend jaar het succes van Nijmegen te evenaren.'

PRONKJEWAIL

In 1985 was Groningen de stad van het Pink Pronkjewail. Er was dit keer voor het eerst geen demonstratie voorafgaand aan de manifestatie en de feesten. In plaats daarvan was er een bijeenkomst van duizenden lesbische vrouwen en homomannen op en rondom de Grote Markt. Voor het eerst (en voor het laatst) was er een apart flikkerfeest naast het vrouwen- en gemengd feest. Nog voor werd beslist dat de jaarlijkse homodag in Groningen werd gehouden stond al vast dat die er anders uit zou zien dan de voorafgaande jaren. Demonstreren bleek in Nijmegen wel gezellig maar niet meer effectief als actie middel zodat het Roze Front op zoek ging naar alternatieven. Het passieve karkater van de dag moest worden aangepakt en de heterobevolking moest directer geconfronteerd worden met de veelzijdigheid van het homoseksueel en lesbisch bestaan. Volgens de Groninger organisatie zou in die opzet geen massale optocht passen en ook geen toespraken van meer of mindere beroemdheden, een strak thema of een groots opererende organisatie dienst. Tegelijkertijd mocht de Roze Zaterdag niet te elitair worden. Behalve doorgewinterde aktievoerders/sters zouden ook minder strijdbare mensen zich op hun plaats moeten voelen in Groningen. Vandaar de keuze voor een manifestatie met vier verspreide podia's, een informatie markt en veel ruimte voor zelf in te vullen akties. Voor de liefhebbers kwam er toch nog een gemeenschappelijkmoment op de Grote Markt en feest na. Deze nieuwe vorm betekende een frisse wind door de na Leiden wat gezapig geworden homodag.

'Om de ideeën nog wat kracht bij te zetten organiseerde het Roze Front Groningen een heuse Gay Promotion Tour door het hele land om mensen warm te laten lopen voor de dag in Groningen. Desondanks wilde het publiek maar niet echt enthousiast worden om naar Groningen te gaan. Te vaag en te ver' was een veel gehoord geluid. In plaats van achtduizend mensen vorig jaar in Nijmegen kwamen er nu slechts de helft, zo'n vierduizend potten en flikkers. Het Roze Front heeft een geslaagde poging gedaan om een aantal actieve elementen in de dag onder te brengen zonder daarbij de minder radikale mannen en vrouwen onder ons geweld aan te doen. De toekomst van de landelijke actie dag ziet er wat dat betreft weer wat zonniger uit. Maar een ander probleem duikt op. De passiviteit die onder potten en flikkers zelf gaat heersen. Dit bleek wel uit het gering aantal mensen dat het nog nuttig vindt om aan een homomanifestatie deel te nemen.'

In de volgende Pats gaan we verder met Utrecht 1986. We zien dan dat de demonstratie weer deel gaat uit maken van de Internationale Homosolidariteitsdag. **Wordt vervolgd.....**

GEZOCHT VRIJWILLIGERS/STERS

De HV Vereniging Nederland en de Internationale organisatie van mensen met HIV. GNP+ zoeken vrijwilligers/sters die hand en span diensten willen verrichten bij de organisatie van een congres.

Het gaat om de derde internationale conferentie over 'Home & Community Care for persons living with HIV/Aids'. Het congres wordt georganiseerd in het RAI-congrescentrum in Amsterdam. Naar mate het aantal met Hiv geïnfecteerden toeneemt en mensen door de nieuwe behandeling langer uit het ziekenhuis kunnen blijven, neemt de noodzaak van zorg buiten het ziekenhuis toe. Internationale samenwerking is ook op dat punt nodig en het komende congres zal dan ook in dat teken staan. De vrijwilligers/sters die gezocht worden zullen worden ingezet als gastheren en gastvrouwen voor de speciale lounge voor mensen met HIV/Aids en voor de Eerste Hulp opvang. Wie ervaring heeft op deze gebieden en affiniteit met de conferentie en haar bezoekers, Engels spreekt en tijd heeft in de periode van de conferentie van 21 tot en met 24 mei, kan zich als vrijwilliger/sters opgeven bij de Hiv-vereniging.

Tanne de Goei 020-6160160 - of bij
Johan de Meester GNP+ 020-6898218

SEKSISME IS NIET HET PROBLEEM

Seksisme is niet het probleem maar specifiek gedrag wel - namelijk de-nigrerend gedrag op basis van sek-se verschillen.

Seksisme is een beschrijvende term, een label dat geen definitie of uitleg over zichzelf geeft. Ik vind dus dat je niet moet zeggen dat iets seksistisch is, maar wel het gedrag of de situatie benoemen die je problematisch vindt. Wat gebeurt er anders, als je iets wilt zeggen over een negatieve interactie over dat woord en niet over wat specifiek aan de hand was.

Woorden zijn glibberig, ze veranderen steeds mening - (ze hebben een opinie, ze zijn subjectief). Ik bedoel natuurlijk dat ze steeds van betekenis veranderen, want ze worden door mensen gebruikt, en die hebben hun eigen subjectieve manier van omgaan met die woorden. Als je tegen iemand zegt dat hij seksistisch doet kan hij zeggen 'hoe bedoel je?'. Of het zegt hem niks; enzovoorts. Dan kan je net zo goed meteen zeggen waarover het gaat...

Ik vind het heel belangrijk om dat onderscheid te maken: tussen de gebruikelijke termen voor discriminerend/intolerant/oneerbiedig gedrag, en het specifieke gedrag dat hierbij typerend is. Duidelijker is het gedrag zelf te benoemen en uit te leggen wat je er problematisch aan vindt. In mijn opinie is het de eerste en meest essentiële

stap in de strijd naar gelijkstelling.

Het is de meest persoonlijke en directe manier om iemand te overtuigen dat wat hij of zij doet mij niet in mijn waarde laat.

Ergens heb ik een cursus gevolgd die 'Effectief Reageren' heette, oftewel zelfverdediging. Daar leerden we precies om wat ik boven heb beschreven in de praktijk uit te voeren met behulp van het volgende stappenplan. Ik denk dat je dit in allerlei situaties kan gebruiken.

1 - Zeggen wat iemand doet

2 - Zeggen hoe het je raakt

3 - Zeggen wat je wil

Daardoor hoef ik woede, frustratie en onzekerheid niet meer in mezelf op te kroppen, leg ik meteen het probleem ook bij de ander en ga ik absoluut niet in discussie met die ander. Ik heb ook helemaal geen zin om die persoon meer aandacht te schenken dan nodig is om verder te kunnen gaan gewoon zoals ik ben.

Groetjes, Donna.

LESBISCH ARCHIEF

Al 15 jaar bestaat het lesbisch Archief in Amsterdam. Het is een archief en documentatiecentrum dat gespecialiseerd is in audio-visueel materiaal over lesbische vrouwen en hun cultuur.

Naast het Lesbisch Archief Amsterdam zijn er soortgelijke archieven in het Anna Blamanhuis in Leeuwarden, het Lesbisch Archief in Nijmegen en Lesbisch Archief Orlando in Eindhoven. Allen zijn zij ontstaan uit het landelijk Lesbisch netwerk. Gezamenlijk hebben zij een catalogus waarin zo'n dertig tijdschriften zijn opgeslagen. De gegevens kunnen onderling worden uitgewisseld. Ook is er een begin gemaakt met samenwerking met het Homodok. Zo delen zij samen een pagina op het internet. Het Lesbisch Archief in Amsterdam heeft onder andere een grote verzameling romans die geschreven zijn door lesbische vrouwen of een lesbisch thema hebben. Verder vind je er ook veel non-fictie over onder meer religie, identiteit, fotografie, literatuur, geschiedenis en kunst. De boeken worden echter niet uitgeleend. Inkijken of kopiëren kan altijd. Naast de boeken is er in de afgelopen 15 jaar ook een groot archief opgebouwd met allerlei tijdschriften. Je vind er bijvoorbeeld krantjes van voor 1950 of allerlei krantjes uit de jaren zeventig. Ook de foto collectie is bijzonder, ze bevat veel zelfgeschoten foto's. Zo zijn er foto's van de eerste grote homodemonstratie in 1978 in Amsterdam of nog ouder van het vrouwenfestival in 1976. Waar het Lesbisch Archief Amsterdam vooral trots op is is haar audio-visuele collectie. Ze hebben er zo'n 600 videobanden van onder meer

speelfilms en opnames van televisie programma's. De videobanden zijn te leen of kunnen in het Archief worden bekeken. Verder vind je er knipsel-mappen, scripties, ansichtkaarten, muziekbanden, dia's en affiches. Maar ook collecteritems als buttons en T-shirts ontbreken niet. Twee keer per jaar publiceert het Archief een tijdschrift met de naam 'Uit de kast'. Iedere eerste zondag van de maand organiseert men een activiteit, dat kan zijn een informatiemiddag, een lezing over een actueel onderwerp of een video middag. Zo is er op 2 maart een fototentoonstelling 'Lesbian Connexions' en in april een videomiddag. Het adres is Eerste Helmerstraat 17-1, 1054CX Amsterdam. Van maandag t/m vrijdag van 9uur tot 16.30 uur kun je er terecht. Tel 020-6185879. Internet adres: Vrouwenplein van de Digitale stad Amsterdam; <http://xs4all.dds.nl/~laa> E-mail: laa@xs4all.nl.

HOMOLAND

Heb je zin om bij naar de eerstvolgende HOMOLANDWOCHE te gaan? Voor wie het nog niet weet, de Homolandwoche is een week lang samen met zo'n 40 andere 'linkse' (voornamelijk Duitse) flikkers optrekken. Zie Pats nr. 14 voor een verslag hiervan. Homoland is er van 20 tot en met 27 April in Mauchewitz, een piepklein plaatsje niet al te ver van Gorleben en Hannover. Opgeven bij het 'Institut zur Verzögerung & Beschleunigung der Zeit', Kastanienallee 86, 10435 in Berlin Duitsland. Als je meer info wilt kun je ook schrijven naar Paula Polyester, Spuistraat 216, 1012 VT in A'dam.

WEEK OF TOLERANCE FACING GENDER

SOHO, Association of Organizations of Homosexual Citizens in CZ, en CESTA Foundation uit Tjechie organiseren van 20 juli tot en met 26 juli de manifestatie A Week Of Tolerance en van 21 tot en met 25 augustus een kunstfestival onder de naam Facing Gender.

In een Fax die wij kregen toegespeeld hierover het volgende: 'A WEEK OF TOLERANCE, The name of the event seems to get straight to the point, it no doubt captures best what the focus is. And yet, on second thought, several fundamental questions spring readily to mind: speaking of tolerance, what is it? What is intolerance, which is -not to forget- the logical other side of the coin. Also is tolerance without limits or do/should some exist? Why bother with tolerance anyway...? The subject matter can indisputably be discussed at a very theoretical level as well witnessed, pursued, lived in real life. We hope to enable the participants of a week of tolerance to have a taste of both. One week has it's limits for such a broad issue, but it gives you and us the opportunity to meet 60-70 other people coming from different backgrounds, cultures, nations with different viewpoints to share. There will be workshops, discussions, leisure talks, music, dance, literary master and lay pieces, physically active relaxation; all this within a frame of playful, creative, collaborative group work, the result of which should be your own video films or, alternatively, theatre pieces reflecting your feelings, opinions about the theme.' Min of meer aansluitend aan het thema van A Week of Tolerance begint op 21 augustus een internationaal kunstfestival onder de naam Facing Gender; 'An international non profit centre devoted to heightening cultural understanding and tolerance through the arts named CESTA, is currently preparing its fourth international arts festival. Artists from around the world will present collaborative interdisciplinary works that explore the theme Facing Gender. It will examine traditional gender roles and the re/definition of gender roles in re-

gard to socialization and sexuality. It seeks to expand the ways we define, confront and defend gender. CESTA is committed to developing communication through creative expression. We chose to locate CESTA in the Czech Republic because of the changing social fabric in Central and Eastern Europe. Our activities always include following and contributing to improving East-West relations.' Voor meer informatie over beide festivals:

*CESTA/SOHO, Novakova 387, Tabor
39001, Czech Republic
Tel/fax +42-361-258-004.*

BUSREIS BERLIJN

30 April staat in Nederland natuurlijk bekend als Koninginnedag. In Duitsland echter is het de datum van de WALTURGISNACHT, de HEKSEN-NACHT.

In Berlijn gaan die nacht honderden vrouwen strijdvaardig de straat op in een grote vrouwen/heksen demo. Het plan is opgevat om vanuit Nederland met een bus vol vrouwen naar Berlijn af te reizen van dinsdag 29 April tot en met vrijdag 2 Mei met de bus van Arti Mobiel. De kosten hiervoor bedragen honderd gulden per persoon. Omdat de terugreis op 2 Mei is kan men indien men dit wil ook nog deelnemen aan de grote 1 Mei manifestaties en demonstraties die in Berlijn traditie getrouw plaatsvinden. Indien mogelijk zou het fijn zijn als je zelf slaapplekken kunt regelen in Berlijn. Zo niet zal de organisatie hiervoor zorg trachten te dragen. De busreis zal geen door-gang vinden als er minder dan 20 vrouwen meegaan. Wil je meer info en/of wil je je aanmelden? Bel of schrijf Donna Metzlar, Stieltjesstraat 38, 3071 JX in Rotterdam. 010-4840173.

PATSA GENDA

1 mrt.	Potten en Flikkerkafée De Rel , 22.00 uur, Hertogstraat 2 Eindhoven
2 mrt.	Queercafé Christina's natte droom , zondag van 15.00-20.00 uur in De Kasbah, Amstelveenseweg 134 te Amsterdam (elke zondagmiddag)
4 mrt.	Pann, potten en flikkerkafée , 22.00 uur, Werfkelder Oudegracht 221, Utrecht (elke dinsdagavond)
8 mrt.	Internationale Vrouwendag
12 mrt.	Safer sex & Culture, Strange Fruit the Real , 20.30-23.30, Rozenstr.14 Amsterdam
18 mrt.	Strange Fruit avond , 21.00 uur, Rozenstraat 14 Amsterdam
21 mrt.	Internationale Anti-Racisme Dag
28 mrt.	Swingit, potten en flikkeravond , 22.00 uur, Putstraat 22 Sittard
5 april	Potten en Flikkerkafée De Rel , 22.00 uur, Hertogstraat 2 Eindhoven
9 april	Safer sex & Culture, Strange Fruit the Real , 20.30-23.30, Rozenstr.14 Amsterdam
15 april	Strange Fruit avond , 21.00 uur, Rozenstraat 14 Amsterdam
3 mei	Potten en Flikkerkafée De Rel , 22.00 uur, Hertogstraat 2 Eindhoven
14 mei	Safer sex & Culture, Strange Fruit the Real , 20.30-23.30, Rozenstr.14 Amsterdam
16-19 mei	Anarchistische/Pinksterlanddagen in Appelscha info: postbus 24083, 3502 MB ,Utrecht/ Appelscha 0516-431878
19 mei	Heksennacht
20 mei	Strange Fruit avond , 21.00 uur, Rozenstraat 14 Amsterdam
31 mei	Queer picknick (5 jarig bestaan van de Pats) , Park Lepenburg Utrecht, 13.00-16.00 uur. Info 030-2328538
1 juni	Walk for Life , sponsorloop t b v. het Aidsfonds. Info:020-6262669
7 juni	Potten en Flikkerkafée De Rel , 22.00 uur, Hertogstaat 2 Eindhoven
16 juni	Streetparty against European Drugs Policy and other shit they planned for us.
28 juni	Roze Zaterdag, internationale Potten en Flikkerdag

Wenn Männer Preisschildchen hätten

würde ICH
lieber einen
Hund kaufen.

49.⁸⁵

1924.-

75.-

998.-